Зображення борців за народну волю в поезії Павла Грабовського. 10 клас

Мабуть, не вимолила мати долі своєму синові, не змогла захистити свою розумну дитину від жорстокої дійсності. А може, це доля сама його вибрала, щоб повести на жертовний вогонь за страждання народу, за приниження, зневагу? І юнак сміливо став на цю стезю, бо інакше він не зміг би жити. Життєва доля Павла Грабовського — це типова доля тих сотень і тисяч борців за свободу, яких переслідував і гноїв у тюрмах царський уряд, а творчість його — приклад служіння трудовому народові. Висланий у 1888 році на п'ять років до Сибіру, поет більше ніколи не повернувся до рідного краю, його ж поезії стали маніфестом життя таких, як він. Позбавлений сім'ї, рідної України, поет свою музу присвячує борцям за долю народу. Поет у літературі бачить дійовий засіб виховання у народу духу революційної свідомості і протесту. Увагу письменника привертають не мальовничі краєвиди, не власні інтимні переживання, а «люд без житнього шматка»:

Я не співець чудовної природи
З холодною байдужістю її;
З ума не йдуть знедолені народи, —
Їм я віддав усі чуття мої...

Засуджуючи буржуазних естетів, Грабовський одстоював мистецтво ідейне, бойове. Стверджуючи, що життя — неминуча боротьба, поет закликає передових людей віддати всі сили «за окутий, пригноблений люд». Саме такими закликами пройнята поезія «Уперед»:

Уперед проти хижих порядків!
Гине войник чи здобич бере,
Він стежки протира для нащадків, —
Його діло ніколи не вмре!

Прообразами героїв-борців для Павла Грабовського були друзі по засланню, ті, що полум'яним словом будили народ і стали жертвами в цій боротьбі. Цикл поезій «До Н. К. С.» — це ніжна лірика захоплення жінкою-борцем, не схиляння перед «ясною красою», а гірка скорбота за тим, що так рано обірвалося життя дорогої людини:

Зранку в холодну могилу
Ти жертвою часу лягла,
Без жалю загублено силу...
А в мене пак гадка жила...

Поезія «До Б. С-го» — це заклик до дружби й братерства між народами. Продовжуючи традиції Тараса Шевченка, поет вірить у торжество дружби в сім'ї великих народів. Вірш присвячений полякові Броніславу Сєрошевському, товаришеві по засланню. Сини двох братніх народів зійшлися на шляху революційної боротьби проти самодержавства:

Міцно, браття, стиснім руки,
Обіймімось гаряче:
Вкупі рушмо проти муки…
Що вражає боляче!
Героїка революційної боротьби відтворюється у Грабовського яскравими поетичними закликами: «Сміле слово — то наші гармати, світлі вчинки — то наші мечі», «За щастя для людини, за світло в чорній млі»…

Поет вражає силою ліричної агітації. Коли читаєш його поезії, дивуєшся: де джерело наснаги цього слабосилого чоловіка? Що запалювало його на боротьбу? І відповідь одна — любов до України, до народу. Так хай же ця безмежна, жертовна любов до рідного народу запалює нас, покоління нової України, на справи в ім'я процвітання нашої держави.